

Katedra filozofie FFUP
Hodnocení magisterské DP

Jméno studenta	Bc. Adéla Rádková					
Název práce	Filozofická východiska americké ústavy					
Hodnotil	jméno				datum	
Oponent práce	PhDr. Jozef Matula, PhD.				6.6.2013	
Stupeň hodnocení (označte „X“)	A = 1	B = 1,5	C = 2	D = 2,5	E = 3	F = 4
		B				

Podrobné hodnocení práce

Hodnocení (+)	Stupnice						Hodnocení (-)
	A	B	C	D	E	F	
1. Probíhaly pravidelné konzultace							1. Konzultace neproběhly
2. Znalost literatury k tématu			x				2. Neznalost literatury k tématu
3. Dostatečný počet použitých relevantních zdrojů			x				3. Nedostatečný počet relevantních zdrojů
4. Dostatečný počet odkazů			x				4. Nedostatečný počet odkazů
5. Dobrá struktura práce a formální správnost	x						5. Špatná struktura práce a formální nesprávnost
6. Dobrá logická výstavba textu	x						6. Špatná logická výstavba textu
7. Dobrý úvod	x						7. Nedostatečný úvod
8. Kriticky hodnotí zdroje		x					8. Nehodnotí použité zdroje
9. Obsahuje analýzu problému	x						9. Nevykazuje analytické schopnosti
10. Zřetelná metodologie	x						10. Bez metodologického ukotvení
11. Ucelený závěr		x					11. Nedostatečný závěr
12. Správně vedený vědecký aparát		x					12. Nesprávně vedený vědecký aparát
13. Kvalitní jazykové podání (stylistika a gramatika)		x					13. Špatné jazykové podání
14. Přílohy (nepovinné)							

Slovní hodnocení:

Bc. Adéla Rádková si zvolila pre svoju diplomovú prácu náročnú a zaujímavú tému: *Filozofická východiska americké ústavy*. Cieľom práce je analýza filozofických východisiek americkej ústavy, ktorej základy sú zakotvené v Deklarácii nezávislosti a Ústavy USA. Diplomantka si tak všima nielen dejinné udalosti, ale pokúša sa o rozbor politických teórií, ktoré stoja v základe amerického politického systému. V úvode práce autorka vyjadruje jasne svoju predstavu o význame svojej analýzy a metodológii. Hlavný cieľ práce vychádza z nedostatočnej filozofickej analýzy Deklarácie a Ústavy v českom prostredí, v ktorom dominuje predovšetkým historická (S.Raková, J.Opatrný) alebo právnická (V. Dvořáková) analýza.

Diplomová práca je rozdelená na dve časti. Prvá časť je venovaná historicko-filozofickému pozadiu vzniku Spojených štátov amerických, ktorú autorka chápe ako podklad pre druhú a kľúčovú kapitolu diplomovej práce. Autorka dobre vysvetľuje zmysel prvej kapitoly, keď tvrdí, že pochopiť americkú ústavu a demokraciu nie je možné bez toto, aby sa neukázalo na špecifické podmienky jej vzniku (str.1). Veľmi dobre odôvodňuje historický rozbor danej problematiky, keď píše: „*Abychom pochopili tyto dokumenty, bude*

Katedra filozofie FFUP
Hodnocení magisterské DP

užitečné zaměřit se také na dobu, kdy byly sepsány. Ideje obsažené v Deklaraci nezávislosti a Ústavě mají sice univerzální platnost, nebudě na dobu svého vzniku, pro jejich správné pochopení však nelze zcela odhlédnout od historického období, ve kterém byly zakotveny do právních dokumentů.“ (str.4). Základný materiál pre vypracovanie kapitoly nachádza autorka predovšetkým v dielach P. Johnsona, G.B. Tindalla, V. Dvořákové, A.Nevinsa-H.S.Commagera. V kontexte filozofického myslenia je prvá časť práce hodnotná tým, že ukazuje na znalosť filozofie J. Locka a Ch.-L. Montesquieu v prostredí tvorcov Deklarácie a Ústavy. Autorka dospieva k názoru, že Ústava je ideovým pokračovaním anglickej politickej filozofie a z tohoto hľadiska je možné považovať kolonistov za nasledovníkov myšlienok britskej revolúcie (str.22). Prvá kapitola je skôr deskriptívnou časťou, ktorú je potrebné v kontexte celej diplomovej práce chápať ako pred-prípravu pre rozbor filozofických konceptov.

Za zaujímavú a cennú časť diplomovej práce je možné považovať nasledujúcu a kľúčovú kapitolu: *Filozofické myšlenky v Deklaraci nezávislosti a v Ústavě Spojených států*. Ambíciou autorky je rozbor politických filozofií, ktoré ovplyvnili podobu americkej demokracie. Autorka k danej problematike píše: „*Americká demokracie republikánskeho typu je čiastočne určená filozofickými myšlienkami vyjadrenými v Deklaraci nezávislosti a v Ústavě. Mysliteľi politickej filozofie ovplyvnili podobu americkej demokracie svojim vplyvom vo dvoch ohľadoch: jednak pri výbere štátneho zriadenia a tiež pri formulácii základných myšlienok v uvedených dokumentoch.*“ (str.23) K základným zdrojom k rozboru sú práce monotematického charakteru (Baylin, Howard, Commager, Rossiter, Mullett) ktoré poskytujú slušný základ k rozboru danej problematiky. Všíma si myšlienkové zdroje amerických kolonistov: antické a osvieteniské myšlienky. Dobré upozorňuje, že v mnohých prípadoch nachádzame vágne alebo nepresné citácie (str.28), z ktorých je problematické rekonštruovať primárne pramene.

Autorka sa zameriava na diela Thomasa Peina, Johna Locka a Ch.-L. Montesquieu, ktoré mali vplyv na formovanie príslušných dokumentov. Najväčšiu pozornosť venuje myslieniu Johna Locka, predovšetkým jeho chápaniu prirodzeného zákona (str. 37-45), pretože „*Popis prirodzeného zákona je jednou z základných tezií Lockovy politickej filozofie. Z neho vyplývajú prirodzené práva každého človeka, tj. právo na život, slobodu a majetok.*“ (str.45). Autorka dospieva k názoru, že John Locke a Charles-Louis de Secondat Montesquieu majú spoločné východisko pre nutnosť oddelenia moci, ktorá prevzali tvorovia americkej ústavy. Vyvrcholením diplomovej práce sú časti venované americkým dokumentom, v ktorých autorka analyzuje vplyv filozofie Johna Locka a Charles-Louis de Secondat Montesquieu (str. 49-60). Dospieva k názoru, že americká demokracia je na jednej strane určená republikánskou formou vlády a na strane druhej politickými dokumentami. Diplomantka nevidí zakladateľov americkej demokracie ako originálnych mysliteľov, ale považuje ich za tých, ktorí dokázali nielen interpretovať, ale predovšetkým implementovať názory politických mysliteľov do právnych dokumentov.

Katedra filozofie FFUP
Hodnocení magisterské DP

Kritické připomienky a námety k diskusi:

Diplomantka sa pokúsila svoju argumentáciu podporiť primárnou a sekundárnou literatúrou. Domnievam sa však, že diplomatka mohla byť odvážnejšia v citáciach primárnych prameňov, ktoré by čitateľovi umožnili preniknúť hlbšie do daného problému.

Autorka diplomovej práce mohla doplniť literatúru a odkazy na kritické vydania autorov, ktoré by preukázali znalosť nielen sekundárnej literatúry: na strane 15 napríklad vydanie Jeffersovej eseje *Strhující pohled na práva britské Ameriky, Práva britských kolonistů prosazena* (1764) od Jamesa Otisa, *Zkoumání práv britských kolonistů* (1776) od Richarda Blanda alebo *Prohlášení o právech kolonistů* od Samuela Adamse (1772) - kde tieto dokumenty vyšli a boli komentované? Podobne i na strane 30: Trenchard, John and Thomas Gordon, *Cato's Letters; or Essays on Liberty, Civil and Religious*. 1720–23, 3rd edn, 1733. 4 vols., New York: Russell and Russell, 1969.

Niekedy nie je jasne odkiaľ autorka čerpá informácie (napr. str. 50: „*Již první Kontinentální kongres vydal prohlášení, které osadníkům deklarovalo právo na život, svobodu a majetek.*“; str. 51: „*Američtí revolucionáři také následovali Lockovu tezi o možnosti odvolat panovníka. Locke tuto tezi vytvořil v návaznosti na anglickou Slavnou revoluci a kolonisté ji použili k odůvodnění svého osamostatnění.*“)

Keď na strane 20 píše, že delegáti poznali diela J. Locka a Ch.-L. Montesquieu („*Idea vznikla ze spojení koloniální zkušenosti a myšlenek Locka a Montesquieuho, které většina delegátů znala.*“)

Zaujímavé a prínosné by bolo ukázať to, aká bola skutočná znalosť týchto autorov v americkom prostredí (význam vzdelania, existencia vydavateľstiev alebo knižnice, apod.) Myslím, že k danej problematike existuje zaujímavá literatúra, ktorá osvetľuje znalosť filozofie v myslení delegátov (napr. Barbara Arneil, *John Locke and America: The Defence of English Colonialism*, Oxford: Clarendon Press, 1996; Joseph A. Murray, *Alexander Hamilton: America's Forgotten Founder*, New York: Algora, 2007)

V prípade rozboru Thomasa Peina (str.30-32) vychádza autorka z jednej interpretačnej literatúry (Foner, E, *Tom Paine and Revolutionary America*, New York: Oxford University Press, 1977). V tomto kontexte by bolo dobré pripomenúť i novšie a kritickejšie práce (napr. Bernard Vincent, *The Transatlantic Republican: Thomas Paine and the Age of Revolutions*, Amsterdam: Rodopi, 2005) alebo uviesť vydania známej eseje (Thomas Paine, *Common Sense*, New York: Penguin, 1986 alebo Thomas Paine, *Rights of Man, Common Sense, and Other Political Writings*, ed. by Mark Philp. Oxford: Oxford University Press: 1995). Rovnako by bolo prínosné preskúmať a podrobnejšie vysvetliť význam eseje Thomas Paina pre formovanie verejnej mienky amerických kolonistov (str. 23).

Na strane 28 autorka píše: „*Osvícenští myslitelé však nebyli využiti pouze jako authority, nýbrž byly hojně citovány jejich konkrétní názory. V mnoha případech však můžeme nalézt i nepřesné citace či vágní interpretace. Nejčastěji se tyto chyby a nepřesnosti spojují se jménem Johna Locka, který byl pro kolonisty vzorem natolik vážným, že byly jeho jménu mnohdy připisovány i myšlenky neslučitelné s jeho filozofií, podtrhující však váhu argumentu.*“ Myslím, že by bolo zaujímavé zamerať pozornosť na tie miesta v príslušných dokumentoch, kde dochádzalo k *deformáciám* alebo interpretáciám Lockových názorov. Aké boli interpretácie alebo významové posuny Lockovho chápanie prirodzeného zákona v príslušných dokumentoch?

Katedra filozofie FFUP
Hodnocení magisterské DP

Otázkou je, do akej miery bola znalosť iných mysliteľov (Hugo Grotius, Samuel von Pufendorf, Thomas Hobbes, William Blackstone, Adam Smith, David Hume) dôležitá pre amerických intelektuálov (napríklad George Washington náchádzal inšpiráciu nielen u Locka alebo Montesquieu, ale dôležitým aspektom jeho intelektuálneho vývoja je štúdium Aristotela alebo Thomasa Hobbesa (napr. *George Washington, Foundation of Presidential Leadership and Character*, ed by Ethan Fishman, William D. Pederson and Mark J. Rozell, Westport, CT.: Praeger, 2001).

V interpretačnej literatúre (napríklad vzťah Jefferson-Locke) existuje niekoľko zaujímavých štúdií, ktoré by autorka mohla využiť pre ďalšiu analýzu daného problému (napr. George Mace, *Locke, Hobbes, and the Federalist Papers: An Essay on the Genesis of the American Political Heritage*, Carbondale, IL.: Southern Illinois University Press, 1979; George M. Stephens, *Locke, Jefferson, and the Justices: Foundations and Failures of the Us Government*, New York.: Algora, 2002)

V záveru práce autorka píše (str. 62), že „*V posledných desiatich rokoch stále častejšie citujú listy federalistov, a to predovšetkým v kontroverzných prípadoch. I v tomto prípade by mohla byť filozofická analýza prospešná.*“ Zaujímalo by ma o aké kontroverzné prípady sa jedná a v čom by bola filozofická analýza prospešná?

V diplomovej práci sa vyskytuje minimálny počet formálnych nedostatkov, ktoré nie sú hlavnou vecou (str. 29: Sir Edward Coke ~~Cooke~~), ale v poznámkovom aparáte (napr. str. 1., pozn.1; str. 36, pozn. 93; str. 37, pozn. 95 – oprava kurzívou)

Bc. Adéla Rádková predložila zaujímavú diplomovú prácu z oblasti politickej filozofie. Je treba oceniť nemalé úsilie autorky o pochopenie témy. Téma je zvládnutá na plne vyhovujúcej úrovni, je dobre premyslená a napísaná kultivovaným jazykom. Z uvedených dôvodov som presvedčený, že predložená práca spĺňa potrebné nároky kladené na diplomovú prácu a odporúčam ju k obhajobe.

Dr. Jozef Matula

Stupeň hodnotenia: A=1, B=1,5, C=2, D=2,5, E=3 a F=4